

Notat til Statsrevisorerne om
beretning om Undervisnings-
ministeriets forvaltning af
tilskuddet til Sydslesvig

December
2010

revision

revision

revision

Opfølgning i sagen om Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig (beretning nr. 6/2008)

30. november 2010

RN A106/10

I. Indledning

1. Jeg lovede i mit notat til Statsrevisorerne af 3. april 2009 i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om Undervisningsministeriets forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig, at jeg ville følge udviklingen på dette område. Notatet findes i Endelig betænkning over statsregnskabet for 2008, s. 62-64.

2. I beretningen havde Rigsrevisionen fokus på, om Undervisningsministeriet administrerede tilskuddet, så det var klart, hvad tilskuddet blev givet til, og om tilskuddet havde den ønskede effekt. Undervisningsministeriets forvaltning blev undersøgt inden for 3 områder:

- hvilke overordnede rammer der var for tilskuddet
- hvordan tilskuddet blev administreret
- hvordan der blev fulgt op på, hvad tilskuddet var anvendt til.

3. I dette notat vil jeg følge op på disse punkter, og jeg vil særligt fokusere på den lov vedrørende tilskuddet til Sydslesvig, der er vedtaget og trådt i kraft i 2010.

4. I forbindelse med undersøgelsen har Rigsrevisionen gennemgået lovgivning (og forarbejder hertil) og andet materiale fra Undervisningsministeriet. Derudover har Rigsrevisionen holdt møde med Sydslesvigudvalgets sekretariat og Undervisningsministeriet om tilrettelæggelsen af forvaltningen af tilskuddet til Sydslesvig.

II. Lovgivningens rammer for forvaltningen af tilskuddet til Sydslesvig

5. Statsrevisorerne kritiserede i bemærkningerne til beretningen ministeriets administration af tilskuddet og pegede bl.a. på, at en så omfattende tilskudsordning (435,4 mio. kr. i 2010) burde have hjemmel i lov og ikke alene i en tekstanmærkning på finansloven.

6. Allerede inden afgivelsen af beretningen havde Undervisningsministeriet også tilkendegivet over for Rigsrevisionen, at ministeriet var parat til at udarbejde en lov om tilskuddet til danske kulturelle anliggender i Sydslesvig, der bl.a. skulle angive formål og fastlægge de overordnede rammer for tilskuddet. Undervisningsministeren har fremsat forslag til lov om Sydslesvigudvalget og tilskudsordninger på undervisningsministerens område for det danske mindretal i Sydslesvig (også kaldet Sydslesvigloven), som herefter blev behandlet og vedtaget af Folketinget. Sydslesvigloven (lov nr. 287 af 29. marts 2010) trådte i kraft den 1. april 2010.

Hermed har tilskudsordningen fået hjemmel i lov, hvilket jeg finder tilfredsstillende.

7. Sydslesvigloven adresserer mange af de kritiske forhold ved den samlede tilskudsforvaltning, der blev peget på i beretningen. Det gælder: tilskudsordningens formål, Sydslesvigudvalgets rolle, ydelsen af tilskud og opfølgning (fx regnskab, revision og evaluering). I det følgende vil jeg kort gennemgå de dele af loven, der beskæftiger sig med punkter, som Statsrevisorerne og Rigsrevisionen kritiserede i beretningen.

Formålet med tilskuddet

8. Statsrevisorerne pegede i deres bemærkninger på, at formålet med tilskuddet burde konkretiseres. Formålet med ordningen var ifølge tekstanmærkningen, at undervisningsministeren yder tilskud til dansk pædagogisk og kulturel virksomhed i Sydslesvig. Dermed var formålet meget bredt formuleret, og det var ikke operationaliseret i fx tilskudskriterier.

9. Det fremgår af loven, at det er formålet med tilskuddet at støtte aktiviteter til gavn for det danske mindretal i Sydslesvig. Aktiviteterne nævnes så mere specifikt i den følgende paragraf. Det gælder:

- 1) dagsinstitutions- og skolevirksomhed
- 2) biblioteks- og arkivvirksomhed
- 3) udgivelse af aviser, tidsskrifter o.l.
- 4) kulturel og folkeoplysende virksomhed, herunder om det danske sprog
- 5) mindretallets foreningsmæssige organisering
- 6) varetagelse af faglige opgaver, der tjener landbruget
- 7) anden virksomhed til gavn for mindretallet.

Dernæst gør loven det eksplicit, at det også er hensigten, at tilskuddet skal kunne gives til andre relaterede aktiviteter, der mere sigter mod at skabe forståelse for mindretallets særlige vilkår. Det er fx folkeoplysende virksomhed i Danmark om mindretallet.

10. Med formuleringen af en formålsparagraf for tilskuddet til Sydslesvig finder jeg, at der er defineret et sigte med tilskudsordningen, der viser, hvem tilskuddet retter sig mod.

Sydslesvigudvalgets rolle

11. Statsrevisorerne fremhævede i deres bemærkninger, at de forventede, at tilskuddet fremover blev administreret i overensstemmelse med god statslig tilskudsforvaltning. Rigsrevisionen anbefalede i beretningen, at undervisningsministeren i arbejdet med at skabe en mere tidssvarende forvaltning af tilskuddet til Sydslesvig lod Undervisningsministeriet varetage hele den almindelige tilskudsforvaltning, mens Seksmandsudvalget skulle varetage forbindelsen mellem Folketinget og det danske mindretal i Sydslesvig.

12. Seksmandsudvalget bliver med loven erstattet af Sydslesvigudvalget. Undervisningsministeren nedsætter Sydslesvigudvalget efter hvert valg – første gang bliver efter næste valg. Indtil da varetager Seksmandsudvalget Sydslesvigudvalgets funktioner.

Ifølge loven skal Sydslesvigudvalget virke som bindeled mellem Folketinget og det danske mindretal i Sydslesvig. Derudover skal Sydslesvigudvalget efter ansøgning træffe afgørelse om tilskud og lån inden for de årlige bevillinger på finansloven. Det er også udvalget, der indgår resultataftaler med foreninger, organisationer mv., som har søgt tilskud. Sydslesvigudvalget skal dog, inden udvalget træffer en begunstigende afgørelse om tilskud eller lån og indgår resultataftaler, indhente en udtalelse fra undervisningsministeren om den påtænkte afgørelse eller resultataftale.

Hidtil har Undervisningsministeriet sekretariatsbetjent udvalget, og Undervisningsministeriet vil også fremover assistere udvalget i administrationen af tilskuddet.

13. Jeg kan konstatere, at den tidligere forvaltningsmodel med udvalget som både bindeled mellem Folketinget og det danske mindretal og administrator af tilskuddet føres videre. Folketinget har med vedtagelsen af Sydslesvigloven også fastlagt rammer for samarbejdet mellem Undervisningsministeriet og Sydslesvigudvalget i forbindelse med ydelsen af tilskud og lån til det danske mindretal i Sydslesvig.

Ydelsen af tilskud

14. Statsrevisorerne pegede i deres bemærkninger til beretningen også på en række forhold vedrørende selve grundlaget for at yde tilskud, som de fandt burde forbedres. Det drejede sig om, at kravene til ansøgningerne og kriterierne for tildelingen burde konkretiseres, ligesom ansøgninger om tilskud burde indeholde konkrete oplysninger om aktiviteter, mål og resultater og behandles efter fastlagte procedurer.

15. I loven listes en række krav op til de foreninger mv., der kan søge om tilskud. For at foreninger mv. kan modtage tilskud eller lån, skal de derudover indgå en resultataftale med Sydslesvigudvalget. Aftalen skal som minimum fastsætte: aftalens varighed, de aktiviteter, som aftalen omfatter, mål for aktiviteter, krav til tilskudsmodtagers faglige afrapportering til udvalget og undervisningsministeren, tilskuddenes størrelse, udbetalingstidspunkter for tilskuddene og krav til de oplysninger, som tilskudsmodtager skal indsende forud for de enkelte tilskudsudbetalinger.

Sydslesvigudvalgets sekretariat har oplyst, at det er planen at bruge 2011 til et pilotprojekt, hvor Sydslesvigudvalget har resultataftaler med Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger og Sydslesvigsk Forening, der tilsammen modtog ca. 84 mio. kr. i 2009. De 3 resultataftaler er underskrevet i slutningen af september 2010. Fra og med 2012 indgår Sydslesvigudvalget resultataftaler med alle tilskudsmodtagende foreninger.

Sydslesvigudvalget kan også yde tilskud til foreninger mv. til enkeltstående projekter, som ikke varer over 3 år. Udvalget fastlægger en tilskudspolitik for tildelingen af projektmidler. Medio oktober 2010 har Sydslesvigudvalget fastlagt tilskudspolitikken for fordelingen af projektmidlerne for 2011 (ca. 3 mio. kr.). I politikken lægger udvalget bl.a. vægt på, at projektilskuddet skal medvirke til at skabe nytænkning og innovation. Tilskudspolitikken revideres årligt.

16. Jeg finder, at der med de ovennævnte elementer er skabt forudsætninger for, at tilskuddet til Sydslesvig kan administreres, så det er tydeligt, på hvilket grundlag tilskuddet gives.

Opfølgning

17. Statsrevisorerne fandt, at Undervisningsministeriet burde følge op på mangler ved regnskaberne og eventuelt kritiske forhold, og at ministeriet lejlighedsvis burde evaluere tilskudsordningen. I beretningen blev der også gjort opmærksom på, at resultaterne af Undervisningsministeriets gennemgang af regnskaber mv. burde gå videre til Seksmandsudvalget.

18. Loven stiller forskellige krav til det materiale, som tilskudsmodtager skal indsende til brug for Undervisningsministeriets revision af brugen af tilskuddet. Som noget nyt er det indført, at der kan fastsættes forskellige krav til den type af information, som ministeriet skal have, med baggrund i størrelsen af de ydede tilskud og lån. Nærmere regler om regnskaber og revision mv. skal dog fastsættes i en bekendtgørelse. Denne bekendtgørelse er Undervisningsministeriet netop i gang med at udforme, og ministeriet forventer at have den færdig ved udgangen af 2010. Den nye bekendtgørelse vil dog først være gældende for foreningernes regnskaber mv. for tilskuddet for 2011.

Undervisningsministeriet har dog allerede før lovens vedtagelse styrket gennemgangen af foreningernes regnskaber og opfølgningen herpå. Dertil kommer, at Sydslesvigudvalget (Seksmandsudvalget) nu modtager ministeriets regnskabs gennemgang.

19. I loven er det også fastsat, at undervisningsministeren årligt skal afgive en opfølgingsrapport til Sydslesvigudvalget om foreningernes årsrapporter mv. med en vurdering af, om de udbetalte tilskud for det forudgående finansår er anvendt i overensstemmelse med udvalgets afgørelser. Dertil kommer, at Sydslesvigudvalget årligt afgiver en beretning om sin virksomhed, årsregnskab, indgåede resultatkontrakter og tilskudspolitik.

20. Som noget nyt er det med loven også fastlagt, at Sydslesvigudvalget skal føre tilsyn med de foreninger mv., der modtager tilskud. I den forbindelse er der i loven fastsat en oplysningsforpligtelse, der gælder Sydslesvigudvalgets og Undervisningsministeriets mulighed for at indhente oplysninger fra tilskudsmodtager om de aktiviteter, der er ydet tilskud til.

21. Jeg finder, at Undervisningsministeriet og Sydslesvigudvalget med de forskellige redskaber har mulighed for at foretage den nødvendige opfølgning på anvendelsen af tilskuddet.

III. Afslutning

22. Jeg finder det tilfredsstillende, at Undervisningsministeriet nu har udformet en egentlig lov for tilskuddet til det danske mindretal i Sydslesvig. Med vedtagelsen af Sydslesvigloven har Folketinget fastlagt rammerne for såvel tilskudsforvaltningen som samarbejdet mellem Undervisningsministeriet og Sydslesvigudvalget.

23. Jeg betragter hermed sagen som afsluttet.

Henrik Otbo